

Llenguatge no sexista

Com construir les formes dobles?

1. Formes senceres

L'ordre

És indiferent qui ocupa la primera posició. És més, és recomanable dins un text alternar l'ordre per no marcar jerarquització de cap gènere.

la pèrita o el pèrit
el pèrit o la pèrita

La concordança

Amb els determinants:

Poden concordar amb cadascuna de les formes.

els advocats i les advocades
les advocades i els advocats

Per agilitzar el text, poden concordar només amb el primer element.

els advocats i advocades
les advocades i advocats

Si un mot té la mateixa forma per al masculí i el femení, l'article ha de mantenir la forma doble.

una cap de servei o **un** cap de servei
un cap de servei o **una** cap de servei
un o **una** cap de servei

Amb els adjectius:

És recomanable que concordi amb el substantiu més proper.

la funcionària o el funcionari **encarregat** del registre
el jutge o jutgessa **substituta**

Les preposicions

No cal repetir la preposició que pot precedir la forma doble.

signatura **de** la directora o el director
signatura **per als** inspectors i les inspectores

2. Formes abreujades

El recurs més adequat per separar els dos gèneres és la barra. És recomanable reservar aquesta opció per a textos breus i esquemàtics.

La representació

■ Si hem d'afegir a la forma masculina la lletra *a*, la hi posem després de la barra.

procurador/a president/a

■ Si el masculí acaba en *-e* o *-o* i el femení en *-a*, escrivim una *a* després de la barra.

mosso/a ministre/a

■ Si hem d'afegir més d'una lletra a la forma masculina, després de la barra escrivim l'última lletra que es repeteix i les afegides.

jutge/essa metge/essa

■ Si per formar la forma femenina canvia la grafia de la masculina, després de la barra escrivim la vocal tònica i les lletres que la segueixen.

condemnat/ada secretari/ària

■ Si canvia tota la paraula o l'estalvi és mínim, la repetim sencera.

pare/mare soci/sòcia

L'ordre

■ En general, escrivem primer la forma masculina sencera i després la terminació femenina:

funcionari/ària, mosso/a

■ En els casos en què reproduïm les dues formes senceres, podem alternar-les:

mosses/mossos, mossos/mosses

veí/veïna, veïna/veí

La concordança

Convé evitar les formes dobles abreujades quan hi ha elements en concordança. En aquests casos cal buscar una redacció alternativa, però si no és possible es pot doblar només la forma del substantiu.

- el funcionari nomenat
- la persona funcionària nomenada
- el funcionari o funcionària nomenada
- el/la funcionari/ària nomenat/ada
- el funcionari/ària nomenat

Taula de professions i càrrecs

En aquesta taula es recullen les formes dobles i genèriques d'alguns càrrecs i professions habituals en l'àmbit de la justícia per referir-nos-hi de manera no sexista. Pel que fa a les formes genèriques, no totes les propostes són vàlides per a tots els contextos. En aquests casos, i en els que no se suggereix cap solució, podem utilitzar algun altre recurs dels exposats per aconseguir-les.

FEMENÍ I MASCULÍ		GENÈRIC
l'actora, l'actor	l'actor/a	la part actora
l'acusada, l'acusat	l'acusat/ada	la persona acusada
l'administradora, l'administrador	l'administrador/a	l'administració
l'administrativa, l'administratiu	l'administratiu/iva	el personal administratiu, el cos d'administració, la plantilla d'administració
l'advocada, l'advocat	l'advocat/ada	l'advocacia
l'arrendadora, l'arrendador	l'arrendador/a	la persona arrendadora
l'arrendatària, l'arrendatari	l'arrendatari/ària	la persona arrendatària
l'anvera, l'aniver	l'aniver/a	l'aniv
l'assessora, l'assessor	l'assessor/a	l'assessoria, l'assessorament, l'equip assessor
l'auxiliar administrativa, l'auxiliar administratiu	l'auxiliar administratiu/iva	el cos auxiliar administratiu, el personal auxiliar d'administració
la bibliotecària, el bibliotecari	el/la bibliotecari/ària	la biblioteca
la cap de servei, el cap de servei	el/la cap de servei	el servei
la ciutadana, el ciutadà	el/la ciutadà/ana	la ciutadania, la població, la societat
la compareixent, el compareixent	el/la compareixent	la persona compareixent
la còmplice, el còmplice	el/la còmplice	la persona còmplice
la condemnada, el condemnat	el/la condemnat/ada	la persona condemnada
la cònjuge, el cònjuge	el/la cònjuge	el matrimoni
la consellera, el conseller	el/la conseller/a	la conselleria, el consell
la conedora, el conedor	el/la conedor/a	la conedoria
la creditora, el creditor	el/la creditor/a	la persona creditora
la degana, el degà	el/la degà/ana	el degnat
la delegada, el delegat	el/la delegat/ada	la delegació
la demandada, el demandat	el/la demandat/ada	la part demandada
la demandant, el demandant	el/la demandant	la part demandant
la deutora, el deutor	el/la deutor/a	la persona deutora
la directora, el director	el/la director/a	la direcció, l'equip directiu
la dona, l'home	l'home/la dona	la persona, la humanitat, la gent, tothom
l'emfiteuta	–	–
l'esposa, l'espòs	l'espòs/osa	el matrimoni
l'executada, l'executat	l'executat/ada	la persona executada
l'executant	–	la persona executant
la filla, el fill	el/la fill/a	la descendència

FEMENÍ I MASCULÍ

la fiscal, el fiscal
la funcionària, el funcionari

el/la fiscal
el/la funcionari/ària

GENÈRIC

la fiscalia, el Ministeri Fiscal
el funcionari, el personal funcionari, la funció pública

la gestora, el gestor (àmbit judicial)
l'hereu, l'hereu

el/la gestor/a
l'hereu/eva

el cos de gestió processal i administrativa
–

la implicada, l'implicat
la incapaç, l'incapaç

l/la implicat/ada
l/la incapaç

la persona implicada
la persona incapaç

la informàtica, l'informàtic

l/la informàtic/a

el personal informàtic, el personal d'informàtica

la inspectora, l'inspector

l/la inspector/a

el cos d'inspecció

la interessada, l'interessat

l/la interessat/ada

la persona interessada

la interina, l'interí

l/la interin/ina

el personal interí, la plantilla interina, l'interinatge

la intèrpret jurada, l'intèrpret jurat

l/la intèrpret jurat/ada

el col·lectiu de professionals per a la interpretació jurada

la interventora, l'interventor

l/la interventor/a

el cos d'intervenció

la jutgessa, el jutge

el/la jutge/essa

el jutjat, la judicatura, la justícia

la lletrada, el lletrat

el/la lletrat/ada

l'advocacia

la magistrada jutgessa, el magistrat jutge

el/la magistrat/ada jutge/essa

la magistratura, la justícia, el tribunal

la metgessa forense, el metge forense

el/la metge/essa forense

la forensia, la medicina forense

la mossos d'esquadra, el mossos d'esquadra

el/la mossos/a d'esquadra

la policia autonòmica

la notària, el notari

el/la notari/ària

la notaria

la pèrita judicial, el pèrit judicial

el/la pèrit/a judicial

el peritatge judicial

la presidenta, el president

el/la president/a

la presidència

la procuradora, el procurador

el/la procurador/a

la procura, la procuradoria

la propietària, el propietari

el/la propietari/ària

la persona propietària, la propietat

la recurrent, el recurrent

el/la recurrent

la persona recurrent, la part recurrent

la registradora, el registrador

el/la registrador/a

el registre

la representant, el representant

el/la representant

la representació

la secretària judicial, el secretari judicial

el/la secretari/ària judicial

la secretaria judicial

la tècnica lingüística, el tècnic lingüístic

el/la tècnic/a lingüístic/a

el servei lingüístic

una tercera, un tercer

un/a tercer/a

una tercera persona

la testimoni, el testimoni

el/la testimoni

–

la traductora jurada, el traductor jurat

el/la traductor/a jurat/ada

el col·lectiu de professionals per a la traducció jurada

la tramitadora, el tramitador (àmbit judicial)

el/la tramitador/a judicial

el cos de tramitació processal i administrativa

la treballadora, el treballador

el/la treballador/a

el personal, la plantilla, el món laboral

la tutora, el tutor

el/la tutor/a

la tutoria, la tutela

la usufructuària, l'usufructuari

l/la usufructuari/ària

la persona usufructuària

Llenguatge no sexista

Cop d'ull

Llenguatge **NO** sexista

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

«Per existir plenament cal tenir un lloc en la llengua.»

Aquesta frase d'Eulàlia Lledó, extreta del llibre *De llengua, diferència i context*, és tota una declaració de principis que ens aboca a reflexionar sobre quin ús fem del llenguatge i quina realitat hi reflectim. El Departament de Justícia, com a institució al servei de la ciutadania i que es relaciona amb l'Administració de justícia, ha de ser exemplar en l'ús d'un llenguatge net d'estructures androcèntriques o sexistes.

Aquest Cop d'ull pretén, d'una banda, ajudar-vos a detectar les estructures que exclouen la dona o que la menystenen —estructures que per inèrcia i tradició sovint passen desapercbedes— i, d'altra banda, recollir algunes estratègies per evitar aquestes estructures. Amb tot, convé tenir cura a l'hora d'aplicar segons quines estratègies i no perdre mai de vista l'objectiu principal de qualsevol acte comunicatiu: l'entesa.

Quan fem la llengua, doncs, cal conjuminar els elements formals que contribueixen a l'èxit comunicatiu amb una visió més precisa de la realitat a fi de reflectir-hi el món de manera completa i justa. Cal, en definitiva, que tothom tingui un lloc a la llengua.

Què és l'androcentrisme i el sexisme?

El *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans* defineix així aquests dos termes:

Androcèntricisme. Visió del món i de la cultura centrada en el punt de vista masculí.

Sexisme. Conjunt d'actituds que es caracteritza pel menyspreu o la desvaloració de tot el que són o fan les dones.

Per què evitar-los?

Per convicció: la llengua ha de reflectir la voluntat de no discriminar per raó de sexe.

Per simetria: fer visibles tant dones com homes en la llengua per fer visibles tant dones com homes en la societat.

Per precisió: cal evitar l'ambigüitat que es produeix en utilitzar termes masculins a vegades com a genèrics i a vegades com a exclusivament masculins.

Per gramaticalitat: és incorrecte no fer la concordança de gènere.

Pensa-hi!

Per què elles són ells?

El procurador Marta Garcia Serra ha presentat l'escrit anterior.

L'advocat de la defensa, Anna Pi Ros, va sol·licitar ajornar el judici.

Per què elles són menys visibles i més dependents?

Marçal Lloret Martínez i la seva esposa han declarat en el judici.

Per què elles són invisibles del tot?

Per edictes es van citar els possibles hereus del difunt i els possibles interessats.

L'acusat va sol·licitar un advocat d'ofici al Col·legi d'Advocats de Barcelona.

Llenguatge no sexista

És un ús sexista usar la forma masculina per referir-nos a:

Per evitar-ho, cal:	
a) Persones del sexe femení	Usar la forma femenina dels càrrecs i oficis:
● Maria Pi, judge de pau de Liança [...].	● Maria Pi, jutgessa de pau de Liança [...].
b) Persones d'ambdós sexes	Optar per una forma genèrica:
● Els funcionaris que optin a la plaça [...].	● El funcionari que opti a la plaça [...].
	Optar per una forma doble, si la genèrica no és possible:
● Els delegats han inaugurat l'edifici.	● Els delegats i les delegades han inaugurat l'edifici.
	● Els /les delegats/ades han inaugurat l'edifici.

El desconeixement de recursos per generar formes genèriques i construir formes dobles pot ser un obstacle a l'hora d'utilitzar un llenguatge no sexista.

Com aconseguir expressions genèriques?

1. Amb expressions ambivalents

1.1. Amb mots formats per sufixos:

- ia: advocacia, alcaldia, ciutadania, forensia
- at: alumnat, funcionariat, professorat, voluntariat
- ència: adolescència, descendència, gerència, presidència
- ura: judicatura, magistratura
- ió: direcció, delegació, inspecció

1.2. Amb mots invariables

- El Departament impulsa un programa per protegir **els nens**.
- El Departament impulsa un programa per protegir **els infants**.
- L'informe forense explica la constitució normal **de l'home**.
- L'informe forense explica la constitució normal **de l'ésser humà**.

1.3. Amb mots invariables més adjectiu

part cos
persona plantilla
equip col·lectiu
personal ...

} + adjectiu

- Els **denunciants** han presentat un escrit.
- **L'interessat** pot sol·licitar un testimoniatge de la Sentència.
- Podeu trobar el reglament **dels interins** al web.
- **La part denunciant** ha presentat un escrit.
- **La persona interessada** pot sol·licitar un testimoniatge de la Sentència.
- Podeu trobar el reglament **del personal interí** al web.

2. Amb adjectius invariables

- drets **de l'home**
- informe **del metge**
- règim **dels funcionaris**
- programa **per a nens**
- drets **humans**
- informe **mèdic**
- règim **funcionarial**
- programa **infantil**

3. Amb sintagmes nominals

- **empadronat** a Figueres
- **minusvàlid**
- **responsables polítics**
- **amb empadronament** a Figueres
- **amb minusvalidesa**
- **amb responsabilitat política**

4. Amb frases i perífrasis

- heu estat **seleccionats**
- hi estan **interessats**
- **us han seleccionat**
- hi **tenen interès**

5. Amb els pronoms *qui, es, sí, vós/ús*

- **els** que s'examinin
- **els licitadors**
- **els assistents** han d'omplir la butlleta
- han de pactar entre **ells**
- **el** convidem a la inauguració
- **(tothom) qui** s'examini
- **qui** licità
- per assistir-hi **s'ha** d'omplir la butlleta
- han de pactar entre **si**
- **us** convidem a la inauguració

6. Amb els indefinits asexuals *cada, qualsevol, la resta*

- **tots els** membres del Consell
- **tots els** membres del Consell
- **tots els** altres membres
- **qualsevol** membre del Consell
- **cada** membre del Consell
- **la resta** de membres

Cop d'ull

Llenguatge no sexista

Oficines dels serveis lingüístics

Coordinació general
Pau Claris, 81, 08010 Barcelona
93 316 41 85

Barcelona ciutat
Pau Claris, 81, 08010 Barcelona
93 316 42 11

Barcelona Nord i Sud
Av. Francesc Macià, 34, 08202 Sabadell
93 745 81 04

Girona
Av. Josep Tarradellas, 1, 17006 Girona
972 40 52 10

Lleida
C. Canyeret, 8, 25007 Lleida
973 22 91 04

Tarragona
C. Sant Antoni M. Claret, 17, 43002 Tarragona
977 25 07 55

Terres de l'Ebre
Plaça dels Estudis, s/n, 43500 Tortosa
977 51 06 19

Trobareu les dades de totes les oficines a Inici>Enes>Servei Lingüístic de la intranet de l'Administració de justícia